

ג'ון קליז בתפקיד לאנסלוט
שחקן בלי תחפושת

טרי גיליאם בתפקיד אכיר
במאי בלי תחפושת

ג'ון קליז בתפקיד הקוסם
שחקן בתחפושת

טרי גיליאם בתפקיד מגיד-עיתודות
במאי בתחפושת

מטיף פוליטי, מסתובבים סרטיו של ברי לונגני תמיד סביב נושאים כאובים של חברה מתנוונת, אנארכיזם הנחנק באיבו, התנגשות בין מערכות מוסר. באנטוניו ד'הפה הוא שינה, למשל, את תקופת התי רחשותו של הסיפור המקורי (שהתרחש בימי מוסוליני), הביאו לתקופה קרובה יותר אולם הותיר את מרכז הכובד שלו — פאשיזם הטבוע עמוק באופי האיטלקי, שאחת מתופעותיו החיצוניות היא פולחן הגבריות.

בסרט אחר, דרך הרשע הכבוד המישי פחתי, המושגים המעוותים של מוסר, והי עימות בין חברה כפרית לחברה עירונית הם שמביאים להתמוטטות גיבורי הסרט. סרט חדש, יחסית, כמו שעורוריה בצחות, עוקב אחר האמביוואלנטיות של בורגנות שרוצה להיראות מתקדמת כלפי חוץ למי רות שהיא מנוונת מבפנים, ועל תבוסת הבורגנות הזו דווקא משום האמביוואלנטי טיות שבה. אשר לסרט האחרון שלו, הירושה (שלא יכלול בין הסרטים המוצגים בסנימסק, אבל יוצג בקרוב בהצגות מיסחריות בארץ). הרי הוא עוקב אחרי פיצוץ התא המישפחתי-מסורתי-איודלי, לחלקיקי זאבים קפיטאליסטיים הטורפים זה את זה.

צמאים לאהבה. מבין סרטיו של ברי לונגני שעדיין לא הוצגו בארץ, כדאי להמליץ במיוחד על המדרגות העתיקות, שכל עלילתו מתרחשת בשנות העשרים, ליד פירנצה, בתוך בית-משוגעים שאינו אלא נמשל לטירוף הפאשיסטי שאחז ביד אותה התקופה בכל האומה האיטלקית. רופאים וחולים גם יחד מסתתרים מפני המציאות בין כותלי המוסד, והקו המפריד ביניהם דק ועדין, יש משוגעים הי אנשיים יותר מן הבריאים, ויש רופאים המנסים להוכיח נואשות שהסכיזופרניה היא תולדה של חיידק, כדי למצוא הוכחה ממשית לשפיותם-העצמית הנתונה בספק. משוגעים ובריאים גם יחד צמאים לאהבה ומנסים להשיג אותה בכל מחיר, ובולונגני מנצל את כל המרכיבים הצינעוניים שיש בספור מעין זה (החל מנשי-מסיכות בתוך המוסד, בהתחלה, ועד לתחנת-רכבת שטר פת פאשיסטים בסוף), מדיש בעזרת מצלמתו יחסים של שליט וגשלת, הופך את המיסדרונות הארוכים והמדרגות העורלות ויורדות למבוך שאין ממנו מוצא.

יש משהו מן הצינעה בעבודתו של בולונגני, המעמידה את עצמה בדרך-כלל, כי משרתת של הטכסט הכתוב, גם כאשר הוא עורך בו שינויים לצורך ההסרטה. עד היום הוא מציין בגאווה שכאשר התכוון לביים את גבר מזדקן, הזהיר אותו ואסקו פרא-טוליני לבל יגע ביצירה סיפרותית חשובה כל-כך. שנים אחדות לאחר-מכן, ראה פראטוליני את הגירסה המוסרטת ושלה לבולונגני מיכתב: "ניצחת". ולו רק בזכות מחמאה מסוג זה, כדאי להתעניין ב-סרטיו של מאורו בולונגני.

המעט שאפשר לומר על הבחירה של במאי זה, כנושא למחווה מיוחד, הוא שוהי בחירה מקורית. בולונגני הוא אומ' נם במאי ותיק, מנוסה ומוכר באיטליה (שם עשה את סרטו הראשון לפני 25 שנים), אבל זכה מאז ומתמיד ביחס מסור ייג למדי מצד הביקורת. בכל פעם שאחד מסרטיו הצליח, זקפו את הצלחתו לזכות הסופרים שאותם עיבד לקולנוע או שעמם עבד על כתיבת התסריט.

תנופה רומנטית. ההשפעה של עולם הסיפור על בולונגני באה לידי ביטוי לא רק בבחירת השותפים שלו בסרטים, אלא גם בסרטים עצמם, שהדיאלוגים בהם נשמעים לא פעם כציטוטים מתוך ספר יותר מאשר כשפת-דיבור רגילה, והדמיון שבהם מתקשטות בתנופה רומנטית שאינה עומדת תמיד בבחינה הריאליסטי-טית הקפדנית של המצלמה.

בולונגני אוהב מאד להשקיע על סיפור ריו מפרספקטיווה של זמן, ומרבית סרטיו אכן מתרחשים בסוף המאה הקודמת או בתחילת המאה הנוכחית. כמי שלמד אר-כיטטורה קודם שהיה לבמאי-קולנוע, נר אים סרטיו כתערוכה מרשימה של אבי-זרים מן התקופה שבה מתרחש הסרט. התיאורות והתילבושות עשירות ועמור סות ביותר, והן החלק החשוב ביותר ביצירת האווירה המתאימה לסיפור.

על פאשיזם ובורגנות. מבלי להיות מהפכן במלוא מובן המילה, או אפילו

מכירים בזכותו של המלך לצוות עליהם. משום שלא בחרו בו, ומפתחים באוזניו את צורת המישטר בחברה שלהם, הופך הסרט פארודיה על הפוליטיקה של היום. את הסרט כתבו ששת אני מונטי פייתון יחד. ליתר דיוק, הם נהגו לעבוד צמד-צמדים, כשהם זורקים רעיונות זה אל זה ומשפצים אותם בהדרגה. שניים, טרי ג'ונס וטרי גיליאם, נטלו על עצמם גם את הדימוי, הראשון טיפל בתדרכת השחקנים, השני יעץ בכיוון המצלמה. ובנוסף, כל אחד מן השישה (כולל שני הבמאים) מגלם כמה וכמה תפקידים בסרט, כאשר האופור הגרוטסקי יכול להפוך משרת תמים (הוא הבמאי טרי גיליאם) למגיד-עיתודות מילצרי, תי, או אביר אצילי (הבמאי השני, טרי ג'ונס) לחתן נשי ומטופש.

סינמטקים

מחווה לבולונגני

הסינמטקים הישראליים החליטו להגיה מתרדמת החורף בתנופה גדולה. במקביל למיסגרת הסרטים האוואנגארדיים שאוזכרה במדור זה לפני שבוע, עומדים שלוש הסינמטקים, בשיתוף עם מרכז התרבות של השגרירות האיטלקית ועם המכון הישראלי לקולנוע, להקדיש פרק נכבד של החודש הקרוב לבמאי האיטלקי מאורו בולונגני ולסרטיו.

ציג בטלוויזיה, שבו המלך ארתור מתווכח עם שומרי מיבצר המטיחים בו עלבונות מפיסגת התומות הבצורות. אחר-כך חשבו לעשות מעין הקבלה בין הימים ההם (סרי פורו של המלך ארתור מתרחש בשנת 932 אחרי הספירה), לבין אותם הטיפוסים בריבוש מודרני. "עד שהחלטנו שזה יהיה דומה מדי לכל מה שאנו נוהגים לעשות בדרך-כלל," מסביר מייקל פאלין, חבר אחר בלהקה, "בסופו של דבר החלטנו להישאר צמודים לימי-הביניים, אבל לפתח מצבים וטיפוסים שכמותם אפשר למצוא גם בימינו".

מה שיצא להם, לפאלין, ולחמשת חבריו, הוא תערובת מטורפת של ריאליזם ואביסורד, של סאטירה פוליטית ושל שיגעון לשמו, הומור בריטי והומור מאקאברי, והכל מבושל ברוטב של בויץ, רפשי, צואה וניבולרפה יוצא-דופן.

מקבצי גוויות. "מה לעשות, כאשר מגלים איך חיו האנשים באותה התקופה, להבדיל מן הדרך שבה מתוארים חיים אלה בספרים, זה באמת מרתיע את הדם," טוען גרהם צ'פמן, שבין שאר תפקידיו מגלם גם את המלך ארתור בסרט, ואכן, אפשר לראות כאן מקבצי-גוויות העוברים מכפר לכפר כדי לאסוף את המתים או הכמעט-מתים (מי שעדיין לא מת, עוזרים לו), ורואים את האיכרים המתפלשים בתוך ביצות, ואילו כאשר שני חברי קומונה אנארכו-קומוניסטית מסבירים למלך שאינם

שחקנית כרכרה כושה בכנדים ובלעדיהם ב"מדרגות העתיקות"
חברה מתנוונת — אנארכיזם נחנק